پیغام

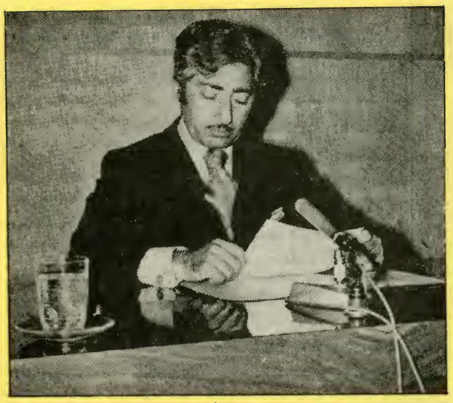

محمد موسیٰ شفیق

سریزه : الحاج ننګیال

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغام

وینا وال : محمّد موسیٰ شفیق

سریزه : الحاج ننگیالی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب نوم : پیغام

وینا وال : محمدموسی شفیق

سریزه : الحاج ننګیال

خطاط : نورالدین هنریار

خپرونکی : فرهنګ جهاد

نیټه : د ۱۳٦٧ لمریز کال د ثورمیاشت

دفرهنګ جهاد پستي او بانکي پته

P. o Box No. : 1107

G. P. O

پشاور پاکستان

حساب بانکی : حبیب بانک 3014

میوه مندوی برانچ

پشاور پاکستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

پیغام او شفیق

۱- پیغام

پیغام دشهید شفیق «دده په قول» دلالهانده او وارخطا زلمیتوب دوخت یو رنګین سوغات دی او ددوی دژوند دیوې تاکلې دورې تأثرات او خاطرې.

پیغام د مرحوم شفیق د دارالعلوم د زده کړې د دورې ادبي پانګه ده او د هغه مهال سرها یه چې شفیق د مصر او امریکې دلوړو تحصیلاتو ورسته د سترو دولتي پوستونو له شا د هغې ارمان کړی او ویلې دي: «... که نږه ددې او س نه یدې کم او کیف خبر وای ما به له هر یو کال ند په هماغه تنګ، تریو او تپه تیاره دارالعلوم کې دوه او دری کلونه جوړ کړای وای».

خو مرحوم شفیق د نن وارخطا او لالهانده زلمي دیوه شاعر، ادیب او لیکوال په صفت دومره نه پیژني. د هغه وزارت او صدارت او په مجموع کې سیاست د دوی هنر او فن تر خپل سیوری لاندې داسې پټ کړ چې نن د مرحوم شفیق د پاخه فن نه ډیر لږ کسان خبر تیا لري په افغانستان کې چې هر فنان، لیکوال او ادیب سترو دولتي پوستونو او لوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجتماعي او اداري موقف ته رسېدلی دی هغوی بیا خپل فن او هنر ته داسې دمه ورکړې چې بیا یې کله ځوک ځکنی آثار لولي او حال یې کوري - داکومان هم نشي کولی چې دا دی د پرون هغه ستر کور لیکوال او ویناوال وي چې دی یې اثر مطالعه کوي.

نن هم زموږ د جهاد مشران چې ځوا لیکوال هم ؤ ویناوال هم او صحافیان هم هغه د پرون لیکوال نه بریښي کوم چې په شرعیات - عرفان - قضا ادب - کهیځ - پیام حق - ورانګه او ... خپرونو کې لیده کېدل.

دلته د مرحوم ماستر فضل کریم د «لیکوال مرشو» لیکنه سرې ته دکا ښې کرښنه وبریښي، او زه خیله چې مرحوم شفیق څومره دیو شاعر، لیکوال او ادیب په صفت پېژنم دومره یې د وزیر او صدر اعظم په نامه نه پېژنم، ځکه د ده لیکوالی او په مجموع کې فن ابدي دی او تلپاتې. نن هم د شفیق فن ژوندی دی او سبا هم. د هغه وزارت او صدارت نور نه لیده کېږي خو «پیغام» او «عبقریان» به یې تر قیامته ژوندي وي او هدغه ورد دوی نور لیکنې او شعرونه هم.

د شفیق پیغام چې څومره د پرون ځوانانو ته د بیدارۍ د جرس حیثیت درلود نن هم هماغه تأثیر، ولوله او جذبه لري او د نن زلمي هم ورته اړ دی او هم ورته. دغه پیغام د څه مشخصو او موسمي حالاتو او شرایطو پیغام ندی. دا پیغام د پرون له پاره هم ؤ د نن هم دی او د سبا هم دغه پیغام تېرو خته ستر ګوته دروي او نه یادونه راسپړي له نن هم خبری کوی او د راتلونکی بنه هم ښیي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شفیق پخپله لیکي:

«زما نوم محمد موسی شفیق دی پلار مې مولوي محمد ابراهیم کاموي نومېږي. زمونږ کورنۍ د ننګرهار ولایت د کامې په سیمه کې اوسېږي او پیاوړی دعلمي تاریخ لري.

زه پخپله د کابل په ښار کې چېرته چې زما پلار ډېره موده کارکاوه د ۱۳۰۸ هـ ش کال د جوزا په پنځمه زېږېدلی یم.

زما رسمي تحصیلات په ابتدایي مرحله کې د کامې او کابل په مکتبونو کې بشپړ شول بیا وروسته د پلار په اراده او امر د ننګرهار ولایت د نجم المدارس په مدرسه کې شامل شوم. دوه کاله وروسته د کابل عربي دارالعلوم مدرسې ته راغلم چېرته مې چې دولسم صنف خلاص کړاو مولوي ترې راووتلم، د مدرسې وروسته په شاهي دارالتحریر کې مقرر شوم او بیا وروسته د پوهنې وزارت لخوا مصر ته د تحصیل لپاره ولېږل شوم او د هغه ځای نه د تحصیل د ختم نه وروسته امریکې ته ولاړم.

زما د تحصیل درجه داده:

د بکلوریا معادله شهادتنامه د کابل له عربي دارالعلوم څخه، دلیسانس

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهادتنامه له مصر څخه ، په عدلي چارو کې د ماسترۍ شهادتنامه له مصر څخه ، په مقایسوي حقوقو کې د ماسترۍ شهادتنامه له امریکې څخه.

د مورژبې مې پارسي او د پلار مې پښتو ده او ما ورسره عربي او انګلیسي هم لوستلې دي

زما په تربیه کې لومړی مؤثر شخص زما پلار دی د هغه د پرومشبتو افکارو ما کې تاثیر کړیدی او ځینې هغه نظریات یې هم په ما تحمیل شوي چې د خپلې زمانې د پاره هغه ته مفید ښکاره کېدل مګراوس دیومنفي - جریان شکل لري. زما پلار د هغه اوږد او حساس ماموریت له کبله چې د افغانستان په اوسني او پخواني دورو کې یې سرته رسولی د افغانستان په تاریخ کې دیو معین ذهنیت نمایندګي کوي ، زه په خپله په خپل ځان کې د هغه د مشبتو او ګټورو نظریاتو تاثیرزیات ګورم ، د هغه نه وروسته په اجتماعي ژوند کې د پښتو ځینو نومیالیو ادیبانو زما په تربیه کې برخه اخیستې ده او په دارالعلوم کې د مولانا غلام نبي کاموي اثر زما په فکر باندې د - مخصوصې یادونې وړ دی .

په مصر کې مې د ښاغلي « داوي » نه هم ډېره مستقیمه استفاده وکړه او د قاهرې ثقافتي محیط درسمي تحصیل نه علاوه زما د فکر په وسعت باندې زیات تأثیر وکړ ، د امریکې سفر او اقامت د غربي ژوند انه د طرز سره آشنا کړم او بالاخره د دې مختلفو مؤثراتو د تفاعل په نتیجه کې ماسره هم یو شمېر ثابت نظریات د ژوند انه په باب کې پیدا شول چې زه ورته خپله لاره وایم او د پر دوستان لرم چې موافقه ورسره لري .

زما فعالیت د حقوقو او قوانینو په ساحه کې دی وظیفه مې د عدلیې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وزارت کې د قوانینو د لوی مدیریت اداره او د حقوقو او سیاسي علومو په پوهنځی کې د خاص بین المللی حقوقو او د مقا یسوی حقوقو تدریس دی.

جرایدو او مجلاتو ته مقالې هم لیکم او کله کله مې پخوا شعرهم وایه او اوس هم د شعر شیطان کله کله راباندې پېښه کوي...*

شفیق لیکلی، جراید و او مجلاتو ته هم مقالې لیکم او کله کله مې پخواهم شعر وایه او اوس هم راباندې کله کله د شعر شیطان پېښه کوي. خوزه دا وایم چې مرحوم شفیق دري او پښتو ادب ته د روند، مثالي او بنسټیز کار کړی دوی د لنډې کیسې لیکلو لارې په غښتنه کړې او د نویو لیکوالو له پاره یې ځای په ځای د خپل فکر او فن ډېرې ځلولی دی دوی معیاري افسانې ولیکلې د فن په لحاظ په تول پوره او د چاپېریال د مسلطو شرایطو او بېښې انځورګری او د ټولنې د نیمګړتیاو د سمون په لار کې زړه کړې ور .

هغه وخت چې افسانې لا د هېواد په خپرونو کې غزونې نه وی کړې. په دې ډول شفیق په پښتو ادب کې د لنډې کیسې او انقلابي شعر د کاروان جرس وغږاوه او په پوره ډاډ سره ویلای شو چې که مرحوم شفیق سیاست او اداري بوختیاو نه وی مصروف کړی نن به د دوی فن د پښتو او دري ادب داوج موج او معراج پوړی د رولی وای او ادبیاتو ته به یې د خپل لوړ استعداد او نبوغ له مخې داسې هرار خیز کار کړی وُ چې د تخلیق او تحقیق په دوارو ډګرونو کې به یې په سیمه کې بر او لوړ مقام ګټلی وای.

---

* - اوسنی لیکوال د ۱۳۴۱ لمریز چاپ

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې چې د شفيق او څونورو کوټو په شمېر ليکوالو او اديبانو ځانګړنه وي چې په دواړو ژبو دري او پښتو کې يې پاخه معياري او کره ادبي او هنري آثار رامنځ ته کړي دي داسې چې لوستونکي دا نشي احساسولی چې دليکوال مورنۍ ژبه کومه ده .

د مرحوم شفيق دري او پښتو افسانې چې څوک لولي نو دا توپير ورته ګران شي څو پرېکړه وکړي چې پښتو ليکنه يې پخه وکه يې او که دري.

داد شفيق د هغه مهال ادبي فن پارې وي چې ده لا د ځوانۍ او تحصيل شېبې تېرولې او سړی دا اټکل کولای شي چې وروسته به د دوی فن څومره پرمختګ او ارتقايي منزل وهلی وي . د دوی د ځوانۍ ليکنې له يوه ځانګړي کره او استادانه انداز او اسلوب څخه برخمنې دي چې د دوی نبوغ ، استعداد او ذوق په ښه توګه ترې څرګندېدای شي.

پدې دول ويلای شو چې که څه هم شفيق د ځينو وجوهاتو له مخې د کميت په لحاظ لږ ادبي آثار پرې ايښي خو د کيفيت په لحاظ د يوه استادانه ، معياري او د ټولو شرايطو د غوښتنې سره برابر موادو او د الهام او پيغام له اړخه يې کې د پېرې مونډلی شي.

ويل کېږي چې شفيق د داود خان له کودتا وروسته په زندان کې هم ارزښتناکه ليکنې او پلټنې کړي او د قرآن کريم تفسير يې کښلی دی چې که له منځه نه وي تللی دا به زموږ د اسلامي فرهنګ د بډاينې د پاره لويه پانګه وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شفیق دخپل فن په هنداره کې

شفیق انقلابي شاعر ؤ- د هغه شاعري او په مجموع کې فن د پرګنو له هیلو او ارمانو سره تړلې ؤ او د هغه د فن خښتې او مساله د ټولنې او چاپېریال وضعه او مسلط شرایط وو.

شفیق د یره دراک او سترګور ویناوال په توګه د خپل ولس ستونزې او دردونه د شعر په ژبه بیانول او د فن او هنر په ګوتو یې د هغو سمون او علاج انځوراوه، د هغه فکر، ورځ او خیال لوړ- نظریې ځیرؤ او ژور.

هغه د خپلو خلکو پر دردونو دردېده - د ولس درد د هغه خپل درد ؤ د قام مصیبت د هغه مصیبت ؤ او د وګړو پرېشاني او بد حالي د هغه خپله پرېشاني وه ګویا هغه د خپل وجود په زره زره د غریب ، مظلوم ، وږی بې کوره او کړېدلي هره سا نده - هر فریاد - هر درد او هر کړاو داسې محسوساوه لکه چې پده خپله تېرېږي او دې ځان په ټوله معنا د هغه په ځای کښي دا زما خبره نده د ده شعرونه دغه ټکی څرګندوي او د ده فن د دې خبرې شاهدي ورکوي او -

(c) ketabton.com: The Digital Library

راسیږي یې .

هغه یواځې ځانته سوکالي نه غوښته هغه دقام اوولس د - ښېګړه و مین اولېواله ؤ پدغه مینه کې هغه دېټنګ د سربازی دجذبې غوښتونکی ؤ او دیوه بې خوده لېونی دسرښاره استغنا هیلهمن ، چې زخمي زړه یې له نورو پرهرژلوسره په وینو کې نوړهم ورنګېږي :

استغنا دیوه بې خوده دیوانه را
پاکیزه یوه د مینې کاشانه را
زخمي زړه مې لاپه نوروو ینو رنګ کړه
سربازی دیوه سرتېري پروا نه را

شفیق پدې ګروهمن ؤ چې د خپل ولس وېرجنه وضعه یې دمبارزې اویوه مثبت اوښتون له لارې بدلېدلای شي ځکه خود حق په لارکې هغه دمنصورد سربازی د ولولواوهمت غوښتنه کوي :

درد اوغم د محبت کې خوندسرورا
دېره ځای په ارمانونو د کوه طور را
چې دحق له پاره دار په لیمه سنګل کړم
هومره جوش دسربازی لکه منصور را

شفیق چې کوږي د هېواد ځوان توکم دغربي مادیت دتورې بلا کوې ته نژدې کېږي اوننني تش په نوم تمدن څه ورد معنا او روحانیت په کورتالان کړ کړې اود ژوند فطري بنه یې بدله کړېده نوله همدې ځایه هغه د ترقی په لورپه معنوی اساس دیون غوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي هو! د منزل په لور د باد په څېر د چټک یون:

مادیت د غرب لاهو کړو تباه کېږو
زموږ روح ته یو غیبي غوندي امداد را
معنوي اساس مو ټینګ په خپل قدرت کړه
د منزل په لوري بیا منده ی د باد را

شفیق - زړه یواځې د توحید ځای بولي - نورې مینې او غوښتنې له زړه څخه لېرې کوي او د زړه حرم له هر ډول بوتانو پاک او سپېڅلی غواړي:

آئینه چې د جهان د ننداروشي
دا یو موټی د رد منډ زړه مې جام دجم را
د توحید لمبې مې سرې لره سینه کې
له بوتانو نه خالي د زړه حرم را

شفیق د شلم قرن د جاهلیت او وحشت په تیارو کې د حق د ځلنده مشال په رڼا کې د پرمختګ د منزل لار ټاکي که نه نو بیا به تولنه یوه لار ورکې ټولنه وي له معنا او روحانیت څخه لرې او د مادیت په زولنو کې ښکېل:

په ځیګر د درد او مینې سوی داغ را
سینه ټوله د معنی د ګلو باغ را
دې تیاره سفر کې لار رانه ورکېږي
ته په لاس د حقیقت ښکلی څراغ را

له شفیق سره د خپل هېواد د پرمختګ او ترقی تلوسه وه او یدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوریده چې څنګه یې هیواد د طبیعي خدای ورکړې شتمنیو سره ښېرته پاته دی ځکه خو هغه د دې ارمان چې هیوادیې څومره چې ژر ګېږي د بره تګ او ترقي منزل ته ورسېږي له همدې امله هغه په شپه کې د کال له منزل و هلو پېړته یله لاره لیده:

دې تورتم کې لکه لمر هومره مشال را
د ښېرو ځکې لاړو ورپورې وصال را
قافلې نه وروسته کېږو ساعت کم دی
په شپه کې مونږ ته توان د تلو د کال را

مونږ ځکې ووېل چې شفیق چې هرڅه له خدایه غوښتل د ولس او هیواد له پاره یې غوښتل او خپل ټول استعداد او صلاحیتونه یې د دغه هدف ته وقف کړي وو حتی خپل ذوق او تمنا هم:

ماله زړه زخمي زخمي په درد دوا را
آزادي او حریت پدې دنیا را
چې د قام په درد مې وخوري هغه خوښ کړی
هسې شانې شکلي ذوق و تمنا را

بل ځای لدې هم پل ځکې بړ دي او وایي:

سینه پاکه له وهمونو له وسواس را
سنه محیط کې مې آواز له انعکاس را
چې خدمت یې قوت ورکړی قام ته بر ته
هغه مې هغه با زو او هغه لاس را

شفیق چې پر خپل هیواد مسلط نامطلوب شرایط کوري چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو منفي سیاستونو لوری څنګه د ده وطن د بلا خولې او دبربادی کومې ته نژدې کړي نو لکه هر وطن دوست شاعر دی هم وځوریږي خوله د غه ډول ګواښونو سره د مقابلې له پاره د ولس د ټولو پرګنو د ټینګ وحدت او همراړخیز تحرک غږ پورته کوي چې د دا رروان خطرناک سیلاب مخه ونیسی د هغه سره سیلاب مخه چې په رښتیا هم تباکوونکی ؤ او ورانوونکی.

که دا یو چې هم پدې شانی او سیږو
نو په مړو او معدومو به شمیرېږو
راځئ هله چې لاسونه سره ورکړو
ګني دا سیلاب چې راغی تباه کېږو

هغه له وطن سره د مینی او د خپل ضمیر غږ او د وجدان او احساس د ځرېکو څخه دا ډول ترجمانې کوي:

مونږ په ایشیا کې یو مسعود افغانستان غواړو
مونږ حکومت او حاکمیت د پاک قران غواړو
اباد په سوله امنیت با ندې جهان غواړو

د قام خادم چې وي هغه خلکو امام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

شفیق د خپلې لارې او مرام له پاره د فعالیت او مبارزې ستونزې لیدلی او پدې لارکې یې کړاوونه او ناخوالې یې حتمي ګڼلی خو لدې سره دا ده ؤچې حوادث یې دا رادې لوری نشي بدلولی او ستونزې او خطرونه یې له هدف څخه نشي ګرځولی:

مړه به نشي اراده مې حـاد ثو کې
راسره چې عالي دومره روحيات دی

شاعران جذباتي محلوق دي شفيق ته هم چې کله درد ورشي او د ظالم لاسونه هماغسې د مظلوم په وهلو تکولو شـــنه وکوري نو دا فرياد يې له خولې ووځي :

دا ټوپيې مې چې اغزي د زړه په سترګو
کوم بې رحمه کوم ظالم او کوم صياد دی
چې آسمان په ظالمانو نه راسوېږي
معلومېږي بې تاثيره مې فرياد دی.

شفيق د خپل اسلامي او ملي غرور په تکيه پر خپلو ټولو بدخواهانو او دښمنانو يې دروند او داړمن غږ کوي، خپل تېر برم ورته يادوي او په شوم نيتونو پورې يې خاندي او ټوکې کوي :

دبستان کې د ايشيا چې زه استاد وم
تا لوستله هغه وخت کې سيپاره
مخ دې تور شه اوس زما سره دعوه کړې
ته او خدای نو په هدغه قـــواره

شفيق متعهد او ژمن شاعر دی هغه شعر او ادب د خوښتو خيالي او رنګينو تصوراتو لفاظي نه ګڼله او نه د مداحۍ وسيله - هغه د شعر او ادب له پاره د تعهد او مسلک پر ضرورت قائل دی - هغه ادب د ژوند، هدف او مرام له پاره پر اصل ګروهمن دی. هغه بې تعهده او بې مسلکه شاعر ورکه غواړي او پر هغه اور لګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د پېژندون پوري کره چې د نوي آزادي پکې
ورکه شاعري شه چې مسلك و رسره نه وي

هو ځکې مو وویل چې مرحوم شفیق دېوه شاعر او ادیب په توګه پېژنونه د
وزیر-سفیر او صدراعظم په نوم د شعر له مخې یې پېژنو او دفن په هنداره
کې ورته ګورو د هغه شعر او فن په هنداره کې چې د دوی د ژوند دېوې
تاکلي دورې ادبي پانګه او تاثرات کېدلی شي او لکه څنګه چې څرګنده کړې
شوه د هغه فن د ژوند له پاره دی د پرګنو د زړونو غږ او د ضمیر آواز دی په
پود تولنې د مسلطو شرایطو منعکس کوونکی او د وخت نماینده - چې د شاعر د هغه
میني او تلوسې از انګه ښه ترې څرګندېدای شي چې هغه یې د خپلې
ټولنې د نیمګړتیا وو د سمون او پرمختګ او سوکالی له پاره لري.
هغه خپل فن د مقصدیت په ژانګو او د اجتماع په غبرګې رالوې کړي
د هغه د شعر هر بیت له ظلم څخه د نفرت او د خاین په مقابل کې د -
کیني داور بخری ښندي او د مظلوم او بېوزلي په زخمونو پېټی لګوي -
ځکه خود هغه فن ابدي دی او تلپاتې د پرون هم د نن هم او د سبا هم.
بې ځایه به نوي چې د هېواد د نامتو وینا وال قدرمن غمخور صیب
دغه شعر را غبرګ کړم، چې محمد موسی شفیق یې د افغاني
کوه طور موسی کېدلی:

ته شفیق یې ته رفیق یې ته موسی زمونږ د طور یې
نوم دې ځکه د زړو سره خوږ د زړونو په جهان شو *

---

*- وګړ لویه هنګامه د عبدالله غمخور اثر ۱۵۳ - ۱۵۴ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلی صباح الدین کشککی په "دهغه قانون اساسي" کې لیکي:

ما شفیق له هغه وخته پېژانده کله چې د ۱۹۵۰ کال د لسیزې په وروستیو کې د واړو خپلې زده کړې په بهرکې سرته رسولې وې او هېواد ته راستانه شوی وو. موږ دخپل هېواد د پرمختګ او سوکالۍ دپاره ګډې نظرېې درلودې. او دواړو د هغو اصلاحاتو پلي کول چې بیا وروسته یې ډېره برخه په اساسي قانون کې هم شامله کړې شوه د هېواد دترقۍ له پاره معقوله او سمه لار ګڼله.

کله چې شفیق د ۱۹۷۲ کال د نومبر د میاشتې په لومړیو کې له ما غوښتنه وکړه چې دده په حکومت کې د اطلاعاتو او کلتور دوزیر په توګه برخه واخلم ما دهغه داغوښتنه په دووشرطونو ومنله - په حکومتي چارو کې د سلطنتي کورنۍ د غړو د لاس وهنو مخه نیول او دحکومت سره پیوسته د یوه ټیم رامنځته کېدل چې دهغه په څنګ کې ما ته صلاحیت راکړې شي چې دهېواد په مطبوعاتو کې بنیادي بدلونونه رامنځته کړم.

د سلطنتي کورنۍ دغړو په منځ کې د شفیق پرخلاف احساس دومره تنګ او تېز شوی وو چې ماله هغه سره په صراحت کې یو شپه په خبرو کې دا موضوع رامنځته کړه هغه وویل چې زه هم له ستونزې سره خبریم. د سلطنتي کورنۍ غړي په هېواد کې د رامنځته شوو پېښو نه خواشیني شوی وو او سوهېدل چې په هره بېه به دقدرت واګې ددوی له لاسونو وځي. هغوی ښه پوهېدل کې دکلکې ارادې خاوند یو صدراعظم لیده چې په حکومتي چارو کې د سلطنتي کورنۍ د غړو د لاس وهنې د مخنیوي په کډون یې په اساسي قانون کې د شاملو موادو د پلي کولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخه اراده کړې وه.

د سلطنتي کورنۍ ځینې غړي او کېنې لاسي له دغه بدلون څخه په ویره کې شول. هغوی پخپل ځنګ کې دېرې نوی دورې او پرېکنده او پاخه هوډ مشرتابه را منځته کېدل لیدل چې په راتلونکې کې یې د قدرت د لاسته راوړلو دپاره د هغوی پخوانۍ هیلې له منځه وړلې.

شفیق د سیاسي ګوندونو، د ولایتونو د جرګو او ښاروالیو د قانون په پلې کولو کې چې هغوی ته بنیادي ضرورت محسوسېده د پاد شاه منظوري ترلاسه کړه. له دې پرته د هغه حکومت په پام کې لرله چې د مظاهرو په ګډون د عامو غونډو د تنظیم قانون هم پلې کړي.

د مطبوعاتو قانون چې په ۱۹۶۵ کال کې د محمد یوسف د انتقالي حکومت په دوره کې نافذ شوی وو هم تر بیاکتنې لاندې ونیول شو. یوازې هغه جریدو د خپرېدو حق درلود چې په یقیني، بشپړه او فعاله توګه یې د اساسي قانون ارزښتونه د هغه د هدف او متن په نظر کې نیولو په پام کې نیول.

د ملکي مامورینو قانون چې د هغه تصویب د ژبې پر مسئله - ځنډېدلی و تصویب شو او په هغه پورې اړوند اختلافونه په اریانونکې توګه له منځه یووړل شول.

د دې دپاره چې د غیر حکومتي مطبوعاتو سره یې مرسته کړې وي د هغو ژمنو پر بنا چې د حکومت په کړنلاره کې یې بېنه نیولې وه اعلان وکړه چې د حکومتي اعلانونو موسسه به د اونیزو جریدو په سلو کې دېرش او د ورځپاڼو په سلو کې شل چاپي لګښتونه د دولتي اعلانونو له لارې ورکوي. د دې ترڅنګ صدراعظم شفیق وتوانېده چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

آزاد و مطبوعاتو سره یو دول بنې اړیکې را منځته کړي.

د شفیق په دوره کې له دیرافغانستان د خپلو خپرونو په لړکې پنځه وخته آذان پیل کړچې د هغې وروسته به د هېواد له نامتو عالمانو نه یو تن د اسلام د سپېڅلي دین دار زښتونو په رڼا کې د هېواد پرمختګ او سوکالۍ د پاره دعا کوله.

د شفیق په حکم د شهرغلغله رستوران چې د حاجي یعقوب جامع جومات ته نږدې و اود هغه نه د عیاشۍ او فحاشۍ دیوې اډې په توګه کتېده او چېتېده او هلته د دولت مخورو تګ راتګ کاوه بند کړ.

همدغه راز د مرستون تیاتر (منډوی صحنه) چې هغه هم د فحاشۍ د یوه مرکز بڼه غوره کړې و وتړل شو.

همدارنګه د شفیق حکومت د بهرنیو هېوادو د ځینو سفارتونو او یو شمېر افغانانو د مخالفتونو سره سره په کابل ښار کې د یوې کلیسا د ورانولو امر صادر کړ. دغه کلیسا د دارالامان د سړک په اوږدو کې د روسیې د سفارت تر څنګ په قاچاقي ډول جوړه شوې وه.

په کورنۍ او بهرنۍ سیاست کې د شفیق نوښتونو په حقیقت کې دده د حکومت او رژیم دوام د له منځه تللو زمینه برابره کړه. پدې برخه کې دده تر ټولو مهم کار د ایران سره د هلمند رود د اوبو د تړون لاسلیکول و. دده دغه تړون په هېواد کې د ننه او په غیر مستقیم ډول د روس لخوا د سختو مخالفتونو سره سره لاسلیک کړ.

شفیق له هغو لومړنیو کسانو نه وو چې د ثور د بدمرغې کودتا نه پس سمدستي ونیول شو. هغه یې د نورو پخوانیو لوړ رتبه بندیانو سره د ملي دفاع د وزارت د ودانۍ په ترځمکې لاندې سمڅو کې تقریباً یوه اونۍ بندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتلی وو. د همدې میاشتې په ۲۳ یا ۲۴ مه نیټه یې د شپې لسو بجو په شاوخوا کې د یو شمیر نورو بندیانو سره دوداني نه وایستل. خلیل الله چې بیا وروسته د کارمل د رژیم کې د جنرالی رتبې ته ورسید او د دفاع وزارت د مرستیال څوکی یې هم ترلاسه کړه کله چې د خلقیانو په وخت کې د پرچم د ډلې د نورو لوړو غړو په څېر د خلقیانو لخوا بندي شوی وو تجبل کې یې د نورو بندیانو په وړاندې اعتراف کړی و چې ده شفیق د کابل په هوائی ډګر کې په تیوما نجه په سر وویشت.

د اساسي قانون په عملي کولو اوله ځبیبناک ګروا و شکیلاک ګرو څخه خلاصون په لاره کې د شفیق لیری لید او ستر همت ترټله پاتې وي شفیق په دې عقیده و چې افغانستان د خپل (۳۱۶۰۰۰) مربع کیلومتر مساحت او تقریباً ۱۵ ملیوني نفوس په سلو کې د ۲،۵ کلنی زیاتوالي په پام کې نیولو سره کولی شي چې دودې او مدني آزادیو په برخه یو مثالی هیواد وګرځي. هغه عقیده درلوده چې په افغانستان کې به بېلا بېل قومونه او نژادونه د یوه داسې واحد ملت د منځته راوړلو مخه و نه نیولی چې په ګډه سره د خپل پرمختګ د پاره کار وکړي. هغه د خپل څو میاشتنی صدارت په موده کې په ډاګه کړه چې انسان کولی شي دیرې ناانډوله شورا سره په بریالی توګه کار وکړي. هغه او د کابینې غړو به یې پرله پسې څو ساعتونه په صبر او ټینګار سره کار کاوه هغه هڅه کوله چې د خلکو په منځ کې د ملي پیژندګلوی احساس منځته راولي*.

ډاکتر حقشناس په خپل کتاب «دسایس و جنایات روس در افغانستان»

---

* - د نهایت تفصیل له پاره وګورئ د هغه قانون اساسي اساسي... د صباح الدین کشککي لیکنه له ۸۰ - ۹۵ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې لیکلي:

روسانو د شفیق د حکومت پر نسبت د خپلې ویرې او غوسې له مخې په ژوره توګه داوضاع څارنه کوله او په سخته اندېښنه کې لوېدلي وو او دلارې ګودر د پیدا کولو په لټه کې وُ ځکه دوی پوهېدل چې له یوه تازه کار، حساس، پوه ، هوښیار او ځیرک او بانرژي حریف سره نشي کولی د دوکې، دراو او تهدید له لارې مخکې ولاړشي ځکه خو روسان پدې لټه کې شول چې هرڅنګه وي سبایي شفیق له منځه یوسي دوی لومړی دا هڅه وکړه چې دربار پدې قانع کړي چې شفیق له مخې لیرې کړي خو ونه توانېدل. روسان ورځ تر ورځې د شفیق له اجرایي قدرت څخه په تشویش او ویره کې لوېدل.

شفیق له ایران او پاکستان سره د روسانو تو طیو او شیطا نتونو له مخې داریکو خرپړتیا ته متوجه وُ ځکه خو هغه هڅه کوله چې له دغو ګاونډیو اسلامي هېوادو سره د روابطو له منځه دغه سړطاني دانې لیرې کړي.

د هیلمند او بوټرون وروسته شفیق لهٔ خبریالانو سره په مرکه د افغان ملت د جریدې د خبریال د دغې پوښتنې په ځواب کې چې د پښتونستان مسئله به هم پدغه ډول حل کړی شي وویل هو!

موږ نه غواړو افغانستان د پښتونستان قربان کړو.

روسانو د خپلو ټولو امکاناتو په لګولو غوښتل شفیق له منځه یوسي پدې اړه لنډه او اسانه لار چې د روس دګټو تضمین وکړي او د مستقیم تېري او تسلط لار ورته برابره کاندي په لومړي قدم کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د داؤد خان رامنځ ته کول ؤخود خپل تېري او تسلط د مقدمې په توګه ترې کار واخلي .

په خارجي او داخلي ډګرونو کې د شفيق نوښتونه او جدي کړنې د دې زېري ورکاوه چې افغانستان به په لږه موده کې په خپل ځان متکي شي او د ښکېلاکګرو لومې به وشلېږي لکه چې په ۱۳۵۲ لمريز کال د ثور په ۲۷ اعلان وشو چې ۱۵۲ صنعتي پروژې د ۴ مليونو افغانيو په لګښت په پينسو درول کېږي چې د هغې د په کار لوېدنې او ګټه اخيستنې سره د هېواد کمني ارتياوې پوره کېدلی شوې د ۱۳۵۲ د جوزا په ۲۳ نېټه اعلان شو، چې ۱۰ بېلابېلي فابريکې د ۲۳۰ مليونو افغانيو په لګښت جوړېږي چې د توليد ، د کارګرانو له پاره د کار د پيدا کېدنې ، پانګې اېښودنې او د ارتيا وړ پوره کېدنې او داخلي منابعو د په کار لوېدنې له مخې به ځانګړی اقتصادي ارښښت درلود. د پوهنې په برخه کې هم ځانګړي پاملرنې ترسره کېده او ليدل کېدل چې د يو لړ علمي پروګرامونو د عملي کېدو له امله به د فرهنګي استعمار د نفوذ مخه او د ځوانانو د افکارو د مسموم کېدو لاره ونړل شي د لوړو زده کړو د وزارت تأسيس او د لوست د زده کړې د پروژو له نوی سره په علمي او عملي بڼه عيار ول په ډېره جدي بڼه او چټکتيا سره پرمخ بيول کېده .

د دغو ټولو جدي او اغيزمنو هڅو جريان چې د هېواد د اقتصادي حالت او د وګړو د بدبختي ، فقر او لوږې او بېکارۍ د عواملو د له منځه وړلو او د بهرنيو طاقتونو د نفوذ د مخنيوي په لاره کې ترسره کېدل د مسکو د وېرې او غوسې اورنو رهم ژبغرانده کړاو لدغه وېرې چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هيڅ نه دغه پسته اوتوده مري چې کلونه کلونه يې د هغې د تر لاسه کولو له پاره هلې ځلې کړې له لاسه ورکړي د شفيق د حکومت د نسکورېدو له پاره پر داؤد خان لاس وواهه او خپله څه يې پر انيستلې پرېښود. او کرملين له خپلې مخې يو ستر خنډ چې هغه ډېر پوه، هوښيار، مدبر او عامل حريف موجوديت له منځه يوړ.»*

مرحوم شفيق د خپل صدارت د پرلنډه موده کې وکولی شول چې د اسلام د ښمنو عناصرو د فعاليتونو په وړاندې د يوه کلک بند بنسټ کېږدي او د لادينيت او فساد پر ضد کې اصلاحي فعاليتونه بسيج کاندي.

ټولو موقوته خپرونو ته لارښوونه وشوه چې د اسلامي مقالو او مضامينو له پاره اختصاصي څنونه ولري د اداري فساد په تېره رشوت پر ضد د شفيق د حکومت هراړخيزو فعاليتونو او د سلطنتي کورنۍ د ځينو خودسرو عناصرو مقابله د شفيق د جرئت او شهامت ښکارندوی کېدل کېږي.

د کهيځ اسلامي جريده د ۱۳۵۱ لمريز کال د دلوې د لومړۍ نېټې په گڼه کې ليکي:

«ښاغلی شفيق په خپله مطبوعاتي مرکه څرگنده کړې چې موږ د خلکو هيلې د اسلام د مقدس دين د اساساتو د پيروۍ په اړه درک کړې او هغه دردچې په خلکو کې له مقدساتو سره د بې پروايي او ساتېرۍ له اړخه پيدا کېږي ما خپله حس کړې موږ به خپل ټول توان د دغه ډول سرغړونو د مخنيوي په لارکې په کار واچوو.»

---

*- د نړيات تفصيل له پاره وگورئ د سايس وجنايات روس در افغانستان - ډاکتر حقشناس ۲۲۲ - ۲۳۰ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهیځ لیکی « دبناغلی شفیق دغه څرګندونې زموږ په نزد څکه د تبصرې او پاملرنې وړ دي چې پدې وروستی لسیزه کې دحکومت یوه مشرهم نه یوازې پدغه ډول صراحت د دغه وړ سرغړونو په هکله نظرندی څرګند کړی اوهغو د مخنیوی په لارکې یې دمسوولیت احساس ندی کړی بلکی غالباً هغه څه چې د خلکو په وړاندې له مقدساتو سره بې پروایی اوساتیرې ګڼل کیږي دوی بې پروایی او- دښمنی نده ګڼلی اوهغه یې د سیاسی ډلو ترمنځ یو ډول اختلاف - ګڼلی همدارنګه هغوی د دغه ډول سرغړونو دمرتکبینو د اصلي څېرې له بربنډولو څخه ځانونه کوښه کړی اوداجرئت یې نشوکولی چې د هغوی له څېرو پردې لیرې کړی اوهغوی لکه څنګه چې دي - هغسې ټولنې ته وروښیي اوقانون منګولوته یې وسپارې ،)

کهیځ په پای کې لیکی ،، موږ پداسې حال کې چې دښاغلی صدراعظم شفیق ددغه احساس اودرک هرکلی کوو،یاتووچې زموږ په عقیده ،دیوه صدراعظم ترټولوستره دنده پداسې شرایطوکې چې افغانستان دتاریخ له نازک پړاو څخه تیریږي داده چې اسلامي ارزښتونو ته پاملرنه وکړي اود- اسلام د مقدس دین دښمنګړو اولاربنوونو په رڼاکې دما دي پرمختګ په لارکې ګړندی قدمونه واخلی *

شفیق که طالب وُکه محصل - که د دولت مامورو اوکه په پوهنتون کې استاد - سفیرو اوکه وزیراوصدراعظم د هیواد د پرمختګ اوله هیواد څخه د جهیا کړو دلاس په لټولون اودنړیوال استکبار دتوطیئو اومانورو څخه د هیواد د ژغورنې او په خپلو پښو دریدنې هیله اوا حساس یې په زړه کې

* - کهیځ اسلامي جریده د۱۳۵۱ هوش د دلوې دلومړۍ نیټې ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوړځنګونه وهل هغه دهېواد دپرمختګ سخت لېوال وُ چې دده دغه مینې
اواحساس ځرګنددوی له لیکنو اوشعرونو اوشپه او ورځ کاراوعمراني
پلانونو او موقف له مخې ښه ترالګېدی شي.

خوځنګه چې نړیخوربنکېلاک ددغه ډول هستیو په دښمنۍ او له
له منځه وړنې په هېڅ ډول وحشت اوشیطانت ذریعه نکوي اودغه
ډول کسان تر ټولولومړي له مخې لیرې کړي. اودخپلو استعماري
ناولو اهدافو په لارکې یې سترخنډ بولي ځکه خو یې په دښمنۍ کې
په هېڅ ډول جرم اودسیسه صرفه نکوي نو خپلې خبرې دشهید
شفیق پدغه وینا پای ته رسوم چې هغه د صدارت په وخت کې د
هلمند داوبو دتړون په هکله دتوضیحاتو په لړکې کړې وه:

زه دافغانانو په فطري دراییت بشپړ عقیده لرم اونن یوځل بیا د
دغه درایت له مخې حساب او پرهغه تکیه کوم هغه څه چې زموږ په
توان اوسنجش کې وو هغه مو دهېواد دمصلحت اوګټو دتأمین په غرض
ترسره کړل ددغه مصلحت اومنفعت وروستی تشخیص دافغانستان
دشورا په واک کې چې دخلکو دارادې ښکارندوی ده ځای لري. که زموږ
کړنې یې سمې وګڼلې زه اوزما ملګري به ښکېرغه وي چې هېوادته دخدمت
مصدرګرځېدلي دی اوکه زموږ په کار اوسنجش کې تېروتنه ومومي
بیاهم زموږ ښکېرغي ده چې ددولت اساسي قانون پرښنبسوده چې د
یوه حکومت تېروتنه پرېښتی اوراتلونکی توکم وتپیلی شي.

لوی او توانا خدای دې چې کړدې چارې اوکارونه دهغه په لاس کې
دي زموږ ها نداغیزمن وګرځوي اودهېواد اوخلکو مل اوم ستقلوي ویسي*

* - وګ: جبهه ملي جریده ۱۳۵۱ هش دکب د ۲۴ نېټې ګڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

* * *

ما توقعات مردم خودرا در قسمت پیروی از اساسات دین مقدس اسلام درک کرده ودردی راکه از نگاه بازی کردن با مقدسات مردم پیدا می شود من هم حس کردم وماسعی خودرا برای جلوگیری از تخطیهای درین قسمت به خرچ خواهیم داد. *

وړکۍ ګهیځ جریده د شفیق د مصاحبې یوه برخه.
د ۱۳۵۱ لمریز کال د دلوې د لومړۍ نېټې ګڼه

الحاج ننګیال
د ۱۳۶۷ لمریز کال د وری ۳۰ مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د سرخبرې

دا شعرونه هغه وخت ویل شوي چې ما په دارالعلوم کې دیوې — مجهولې آینده خواته زړه اونا زړه په وېره وېره خا پوړې کولې. دهغې نه وروسته زما په شروندکې ډېر تحولات پیښ شول. دهغې آینده ډېره برخه «اوس» شوه او که زه د دې اوس نه په دې کم وکیف خبر وای ما به دهغې کال نه په هماغه تنګ ، تریو او تیپه تیاره دارالعلوم کې دوه اودرې کلونه جوړ کړې وای.

د طالبانو په دنیا کې دې خوږو وږو اندېښنو زما د ځوانی د ماشوم توب په دوره کې د الفاظو جامې اغوستې دي او واقعاً ماته دغسې ښکاره کیږي لکه یو ماشوم چې د تیپې تیارې دنیا نه رڼا ته راووځي. د دارالعلوم تیاره هم د موږ د کېډې د تیارې نه کمه نه وه.

خو د دارالعلوم د نیا یوه نښه هم لرله چې یوه نادره شان خودي ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري وه لوېدلی اوس وچي اومې خښتي يې پخولې. دسرې نه به يې هغسې شکاک جوړولو چې دېکارت به يې په هديره کې په خپله خبره پښېمانه کړ. د دارالعلوم دغې مېړې ته ګله ګله زه د هغې اوسپنې نظر کوم کومه چې په سندان باندې بې رحمه تکول شوې وي. که په اوسپنه کې پوره متره نوي پوټې پورې شي او چې رښتياني اوسپنه وي هغه وغځېږي، بيا نو خوښه داېنکرده چې څه شي ترې جوړوي.

زه چې اوس دا شعرونه لولم د دارالعلوم د دنيا د دې ټولو ځکونو نښې پکې شته مګر وړه وړه هغه تاثرات او انفعالات هم راټول شويدي کوم چې زما طبيعت په هغه دوره کې د آئينې غوندې ديوال خای نه بې چاڼ او بې غلبيله سره را اخيستي دي.

کابل راډيو ته چه دا پاڼې دچاپ دپاره وسپارل شوې زه په مصر کې وم. دهغې ځای نه ما ډېرو آشنايانو ته اسرې وکړې چې دچاپ کار ته يې پام وکړي او ځينو مخصوصاً زما مشر او محترم دوست صديق الله رشتين چې هغه وخت د پښتو ټولنې رئيس وُ خواري هم وکړه.

خوګله چې زه له امريکې نه راوګرځېدم هرڅه ترې تم شوي وو او په ډېر شوا خون مې يوڅو پاڼې په مطبعه کې وموندلې چې د کوم بد قسمته ماشين کار دغرمې دوه دی يې څلور ګاله په خپل تحرک کې تاوده کړې ساتلې وه.

اوس ځينې دوستان مخصوصاً ښاغلی حبيب نوابي بيا بيا راته وائي چې دا پاڼې بې ضرورسره يو ځای شي زه د دوی د اخبرې منم خو دا بلېږي نشم منلی چې زه به دې شعرونو کې دنن په رڼا کې کوټې ووهم. دی يو څو نظمونه زما د ژوند انه ديوې معينې دورې تاثرات او خاطرې چې پلي غيږې کې امانتي ساتلې او زه د دغه امانت خيانت ته هيڅکله تيار نه يم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغام

د ژوندانه دکار او فعالیت د تود و هنګامو په شاو خوا کې د کوشش او مجاهدې د جذباتو د تازه کولو او د سرور او ارادو او احساساتو د پخلا کولو د پاره پیاوړې وسیله شعر او ادب دی.

د وجود او امکان په لامتناهي فضا کې د مینې او محبت، سوز او ګداز، درد او جفا او د حسن او جمال د انداز د تمثیل د پاره د شعر او شاعرۍ تخلیق شوی او د انساني ژوند په مختلفو ادوارو کې شاعر د دې وظیفې د روند مګر خوند ور بار په خورا دلچسپي او علاقمندۍ په خپلو اوږو اخیستی او د ژوندانه د هرې کرشمې او هر ناز او انداز نه یې په یوه ډېره ښکلې او زړه وړونکې پیرایه کې ترجماني کړې ده. د عقل او فکر په جولانګاه کې د خیال تر وروپروازونو زما د سینې په نغرۍ کې د یو ویده خوږ لن نه یو څو وارخطا بڅرې راوالوزول او د «پیغام» په نامه یې د پښتو ادبي ګلشن د پیمخو ګلو نو بلبلانو ته په مینه ور وړاندې کړل.

دا سندرې چې د یو مات زړه د بې سوره رباب د اوم غږ و تارونو په تال - چې هغه د یو سرشار او تپېدونکي ذوق په تېره شاباز تر نکېدلې - ویلې شوېدي زما غوندې د یو آرزومند او ارمانجن شاعر اسرې، زما او ښکې، د ضمیر آواز او د خیال ګلونه دي.

لکه څنګه چې شعر او شاعري د حسن او جمال او د قدرت د رنګین تکوین

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره غاړه غړې ده نو ځکه شعراوادب وچ په وچه یوازې خشکې فلسفې ته خاصول زما په خیال دادب او شاعرۍ سره یوه لویه ګناه ده. په همدې لحاظ په دې مجموعه کې دعصر، حیات اومحیط دالقائی مضامینو یاد ملي اواجتماعي احساساتونه پرته د شعراوادب د حقیقي دوستانو او د حسن اوجمال دهواخواهانو دخوش طبعۍ دپاره دمینې اومحبت یا په بل عبارت دعشقي اوتغزلي اشعاروچاشنی هم تیاره شویده.

بناپردې نودجمال منکرین، یاهغه کسان چې د خالص تغزل طرفدار دی اوشعراوشاعری دژوند دپاره نه وسیله کوي دا دواړه د دې کتابګوټي دمطالعې نه حظ نه شي اخیستی.

په هرحال، زه دا دخپل ناقلاره زړه نازولي ارمانونه اودسوي سینې تاوده فریادونه ستاسې په مخکې ږدم او په تمه یم چې داګرمي اودیوعالم سوزاوساز دجهان نه راغلي ناري سورې به زما دلالهانده او وارخطا ځلمیتوب دیورنګین سوغات په نامه ومنئ اوزما دامیداواراده په کالبوت کې به دحوصلې ساه واچوئ.

په مینه. م. شفیق
کابل دارالعلوم
حمل - ۱۳۳۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱

ماله غېږ د محبت کې ښکلي ژوند را
ژوندکي د جست او خېز لکه سپند را
بوالهوس يې چې لري په عيش و نوش کې
د عمل سپينو خولو کې هغه خوند را

۲

استغناء دې بېخوده ديوانه را
پاکيزه يوه د مينې کاشانه را
زخمي زړه مې لا په نور و وينو رنگ کړه
سربازي دې وسر تېري پروانه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳)

سرمنزل د ارمانو نو انقلاب را

د ښروندون د مشکلاتو سره تاب را

د مستانو غوندي رندي مي آموخته کړه

سرنوشت مي باب د ميني د کتاب را

(٤)

افتخار د محبت په ښکلي تاج را

سمندر نه اور د ميني کي خراج را

په ښکلي او په ماني مي لاري توکړي

ته غنا د زړه اتوم په احتياج را -

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

په زړه کور کې مې د مينې مشال بل کړه

لېونی غونډې سرخوده طبيعت را

د ثريا نه چې تر عرشه پکې ځای شي

د هدف په دايره کې هاو سعت را

PROPERTY OF ACKU

۶

درد و غم د محبت کې خوند سرور را

د يره ځای دار ما نو په کوه طور را

چې د حق د پاره دار په ليمو بنکل کړم

هو مره جوش د سربازی لکه منصور را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٧

ماله ژوند د طوفانی غونډي جهاز را

خاص یو تا ته مي ملا تیته د نیاز را

ستا د نهو آسمانو پردي چې وشلوم

هو مره زور، قوت د میني د پرواز را

٨

د تاثیر نه ډک یو توداو ګرم آه را

دزړه کور مي د دردونو منزلګاه را

کړه سپور مې غونډي درنه کړه مي پورته

هسې نه چې په خفت عروج د کاه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٩

مادیت د غرب لاهو کړو تباه کېږو

ژمونږ روح ته یو غیبي غونډي امدادرا

معنوي اساس مو ټینګ په خپل قدرت کړه

د منزل په لوري بیا منډې د بـاد را

١٠

آئینه چې د جهان د ننداره وشي

دا یو موټي دردمند زړه مې جام جم را

د توحید لمبې مې سړې لړو سینه کې

د بوتانو نه خالي د زړه حـرم را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

سرولمبوکي سمندر غوندي آرام را

په خپل لاس مونږ له دخپل فکر زمام را

چي ورږمه دحرکت اوژوند پکښي وي

دسحرد باد په خوله هغه پیغام را

۱۲

زړه د درد د ملغلرو خزینه را

دهدف بام ته د لوړ همت زینه را

ورانه مینه مي په مینه ښایسته کړه

دپاک عشق په سرولمبو سوی سینه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳

په ځيګر د درد او مينې سوی داغ را

سينه ټوله د معنی د ګلو باغ را

دې تياره سفر کې لار رانه ورکيږي

ته په لاس د محبت ښکلی چراغ را

۱٤

يو مواجه طبيعت لکه درياب را

د ياري غوندې ټوپونه اضطراب را

بېنوا سره باران په ګريوان وکړم

هسې نرم، او به زړه لکه سحاب را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۵)

ترقع نه خدایه طبع بېګانه را

دزړه کورد پاکۍ مینی کاشانه را

قناعت اواستغناء مي په نصیب کړه

دانه غوارم د شاهانو سامانه را

(۱٦)

زولني دانديښنو راته پرتې دي

یو طوفان د پاکۍ مینی د جنون را

چې سره خوامې پرې باسي په خمودکې

دي نه شېې د درد وغم په میړتون را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

دتقلید زولنې ماتې کړه زمونږ نه
دعمل جذبوکې ذوق دابتکار را

فریادونه رسوم بارګاه دعرش ته
آه د زړه ته مې آسمانه لویه لار را

۱۸

دشړوندو په صف مې شمیر کړه که دانوې
دنیمګړې شړوند عوض کې پوره مرګ را

زه به خوله د شکایت نه مهرولاک کړم
ته ګلشن له دشړوندون مې ساز وبرګ را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

چې راحت پکې د قوم او جمعیت وي
ماله فخر د ازمېښت په دې کړاو را
چې سکه دې دافلاس زما په نوم کړ
نو په زړه د محبت کانه جراؤ را

۲۰

په سینه کې یو د مینې مست طوفان را
د یقین په رڼا محو تور گمان را
په زړو قصو مې زړه ستړی ستومان شو
نوی عصر، نوی ژوند، نوی جهان را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۱)

قربانې چې سرنامه د کوم اثر وي
مدرسه کې درس د دغسې مضمون را

تماشې لره چې شکلې پردې پرېږدي
زولنې په پښو د مېنې د مجنون را

(۲۲)

په لمبه د عشق پتنګ هومره ګداز را
زړه محفل د محبت د سوز و ساز را

که مې شمېرې په تکيه د مفلسانو
په دولت د محبت را له اعزاز را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۳)

خمخانه د محبت کې بېباکي را

په یوه جرعه د میو بېواکي را

چې کړي دې «تکلیف» کړه را په غاره

نو د نور له قیودو خپلواکي را

(۲۴)

ناقلاره رنځ د مینې له دوا را

د وصال په مستانه میو شفا را

د شین خال غوندې به پښې پهٔ تندي نه بدم

افتخار د پا بوسۍ لکه حنا را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٢٥

دیارانو سره مینه په اخلاص را

دګوهر و پسې هڅه دغواص را

چې د مینې دخوزند چراغ نه چورلي

طبیعت لکه پتنګ غوندې رقاص را

٢٦

چې منې يې نازنیاز هغه دلبر را

نغرې سینه د مینې د شرر را

موجودیت مې حق دیاره تول فدا کړه

تېر و غشو د جفا له سینه سپر را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

دسحر چو په چوپیا کې غریب ووې:

ماله ربه دخپل مرګ او ژوندون واک را

دادظلم او دستم دنیا دې واخله

ناولتیا د «امتیاز» نه جهان پاک را

۲۸

دزاهد سره په نفلو میو پش را

مفکوره دقام دخیر اله همیش را

ښه مې ورسوه قوم او جمعیت ته

نه لرم غوندې کګړې زهر ونیش را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

دي تورتم له لکه نمر هومره مثال زا
دېرو مخکې لاړو وپورې وصال را
قافلې نه وړو سته کېږو ساعت کم دی
په شیبه کې مو نږ له توان د تلو د کال را

۳۰

فرعونان مو په سر پېښې ږدي محوه کېږو
د جګړې تاب و توان پخپل الطاف را
د انسان له وینو غوښو نه غذا خوري
ته نجات له هومره جور و اعتساف را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳۱)

دملي او دقومي خدمت په لار کي

داغراضو، شخصياتو احساس تپ را

دازل دميخانې ساقي دردمند ته

پيالې د درد نه ډکې نبې او چپ را

(۳۲)

د پتنګ غوندې د شمعې نه طواف را

دې تياره کې ته يو نوی انکشاف را

«امتياز» په عدل تندردی چې لوېږي

ته نهاد مساوات پخپل الطاف را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

په مکتب دعشق اومینې کې سبق را

زړه په وینو باندې سور لکه شفق را

دابده پورې سور شوندون بدل کې

داشنا په غیږ کې عمر یو رمق را

۳٤

دخزان په ویره کډوبوتو ووې

روح راپود پسرلي کړه نوی ژواک را

دآزادوملتو د سیر غونډې

مخ په پورته مونږ له هم څانته چالاک را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۵

ماویستلي ده توبه د تشد د نه
په سره سینه ددې وطن اصلاح را
وزګارنه شود کوندی نه ارتقا ته
خوار پښتون له دې خوارېونه فلاح را

۳۶

آبرومند مې که ساتې زما خاونده
غني زړه او مړه سوله دقانع را
دجګړې دشروندکړې مې کمه مه کړې
یومشکل چې ورکومه بل مانع را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۷

حذر ربه له بېځايه احتياط را
اقتدار مې دخواهش په انضباط را
دڅړوندون د جنګ جګړو پېښاوخواکې
يو ساعت هم د پېښو اختلاط را

۳۸

ستا دنيا کې بس د مينې عالي اوج را
سبا د زړه مې ډک د خيراو درد په فوج را
ابا سيند د زماني يم لاهو کړي
د مستي او شور نه ډک څړوندون د موج را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۹

انزواء او رهبانیت نه مې وساته

دعمل په څرخ مې تاوډ شوندارت را

چې صحنه د اجتماع واړه توده کړي

هسې کرموجذبوله سینه بت را

٤٠

چې لري يې بلبلان دګل په سازکې

پروانه غوندې په سوزکې ها سرور را

چې وزګار شم پیروی د خپل مسلک ته

خوارې ښیتې له په مثل د مزدور را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(٤١)

نور مي هر څه درته پرېښوده خاونده
آزادي او درد او مينه د جمال را

د اشنا په غېږ کې پروت يم لوبېږم
حقيقت تعبير د دغه خوب او خيال را

(٤٢)

ماله زړه زخمي زخمي په درد دوا را
آزادي او حريت په دې دنيا را

چې د قام په درد مې وخوړي هغه خوښ کړم
هسې شاني ښکلي ذوق د تمنا را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٣

په ټولې دریاکارۍ که شمېرې
دغې دېراو ښځاني پورې الحاق را

جنت څه کړم ستا رضا مې نصب العین دی
دوفا توفیق په عهد د میثاق را

٤٤

سینه پاکه له وهمونو، له وسواس را
ښه، محیط کې مې آوازله انعکاس را

چې خدمت یې قوت وکړي قام، تېر ته
هغه مټ، هغه بازو او هغه لاس را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٥

سمه لارلویه په لوړې د مرا د را

داویده پښتون چې ویښ کړې هافریادرا

چې مې عزم ته دغره ویستل هېڅ نه وي

دکوشش جذبې مې ویښې دفرهـا درا

٤٦

په لاس مونږ له دقومي ترقي جـړ را

دبشـر دخائنانو چراغ مـــړ را

څوک چې غواړي : آزادي امن دې نه وي

دهغوی زوال نصیب ، رنګونه خـړ را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(٤٧)

یوسرشاره طبیعت لکه مینوش را

حق دپاره مال وسردورکړی جوش را

داحساس لمبې مې سرې لره سینه کې

لمبېدلی یم دَدرد کې عقل وهوش را

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسرلي ته

نڅوي چې خپل آهنګ ته کائنات
دفطرت د ښکلي ساز هغه نغمه يې

له فرياد دي چې ماحول راويښوي
د ښروند سيند کې ها د شور او زوږ زخمه يې

دلعل بڅري

ستا په مخ سپينې خولې چې وي راماتې
ښکاريږي لکه دلعل د بڅرو

ما پرې شونډې چې را ټولې کړې شوه دکه
لکه ستا غونډې مې خوله د ملغلرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغان ته

کاشکې مړوی چې مې هېڅ نه وی لیدلی

دا دستا په مرګ حساب ژوندون افغانه

نه شرمېږې ټول قومونه سره یو شول

ته شکېدلی تنې پروت یې پرېشانه

اخطار

که دایو چې هم په دې شانې اوسېږو

نو په مړوا ومعدومو به شمېرېږو

راځئ هلئ چې لاسونه سره ورکړو

ګوره ی دا سیلاب (؟) چې راغی لاهو کېږو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاته

مړاوي سترګي چي راواړوي خماري
جوړوي مي په جهان دزړه کي لاري
په اعجاز دي لمبولی دا کاته دی
چي په شته مي زلزلي کړي رادوڅاري

ماشوم توب

هم هغي نشاط پسي مي سترګي اوړي
چي مي وُ دزړه سره په ګهـــواره کي
تبسم مي روح نواز په شوندوښکلو
هر سبق مي وُ دميني سيپاره کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندون

حقیقت دی افسانه ده که رومان دی

که کوم ساز دی چې نری نری غګېږي

بازیچه ده چې پرې لوبې ماشومان کړي

یوه دمه ده چې رنګ په رنګ ګډېږي

احساسات

بله لاره را نه ورکه ده زندان کې

ستا په یاد سترګې داوښکو ، ویښونه کړم

زړه مې وایي چې دا ټولې پردې وشلوم

په طغیان دا احساساتو ځان درلنده کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنکلا

دڅروندون د سترګي توب سره په خوا کي

یو مرکز د قلاري او دلاسا شته

د عمل جذبې که غړندی په کارشي

تازه ګي او طراوت لره بنکلا شته

هموطنانو ته

پاکي کړي لارې د خپل قوم خادمانو لره

د وفا لاس ورکړي د صدق خاوندانو لره

د نوی عصر نیرنګو نو بل افسون راوړی

سترګي په برید پرانیتی ښنایی افغانانو لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطنخواه ته

دملګرتوب لاره پیدا کړه ددوستانو سره
په یو مسلک باندې راغونډ شه اشنایانو سره
اشنائی دملګرتوب مفهوم یو نه دی ځکه
ددوی په منځ کې تفاوت شته هوښیارانو سره

دسترګو لوبې

د سپوږمۍ د سپینو وړانګو په ډولۍ کې
غلې غلې د پردې لاندې موسکېږي
په غلا غلا کاته کوي وارخطا ګوري
دا د چا سره په سترګو کې لوبېږي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه آرزو

هغو ترو کې له بدو سترګو لرې
دوا ړه نا ست وی دیو شړند خو ړپه غاړه

هو په بل کې محویت هومره بیخود کړی
رانه هېر شوی دا مادی کائنات واړه

خدای ته

څومره پاک او سپین کتاب دې رالیږلی
سعادت دې دانسان په کې لیکلی

خوار مان دی د تاویل، تقلید آفاتو
رانه ورک کړو په حاشیو کې غلی غلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحق دښمن

علمبرد «امتياز» دښمن دحق دی

داچې کرځي اورمېږ جګ او شمله شخه

يم لوی شوی خېل خانه دا براهيم کې

لا به خوا په دې نمرود باندې کړم يخه

ښکلي يار ته

کائنات دې په رڼا دمخ رڼا دی

ستا په غېږ کې جوړ دې دنيا ارم دی

تبسم دی زلزله د تن په ښارده

ستا په موسکو موسکو شو به وړی قسم دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه

دحیات په خوب اوده وم بو کنیدمه
دامید رڼا مي ولیده روڼ یا کـــې
قلاري مي په زړه راغله دلاسا شــوم
څومره خوند دی په آرزو او تمنا کـــې

امید

دا بې غاري سینه چې کوري مینه داده
په طوفان یې دحیات کشتۍ لاهو ده
دلته لو بې په سر، تاج او ننګ ونام شي
عاشقي په شاهي نه کیږي محـــموده

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلوت

چې حریم دې داغیارو نه خالي کړو
کله ماهم د نسیم په خوله در بله
ستا په شونډو مې د خولې ډکې شپې په غېږ کې
او ډیوه د محبت وي را ته بله

د حیا خولې

دا شبنم د ګل په پاڼو کې ځلیږي
که په مخ دې د حیا خولې راماتي
چې په بدو بدو سترګو ورته ګوري
رب دې کړي د بوالهوس د مرګه پاتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت ګرمي

د دنیا ګلزار به وچه سره میره وه
که موسکی یې پیمخی خوبان نه وی
په ژوندون به د جمود سړه تیاره وی
که ګرمي د محبت په جهان نه وی

آزادي

یوه ښکلې شان لیلی د سعادت ده
چې پلو یې په مغرب کې نیمکخو دی
بوی د زلفو یې نسیم دلته راوړی
بس علاج زموږ د وارو تلوسو دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېخودي

د پسرلي په دې رنګینو هنګامو کې

د ټنګو ټنګو ګلونو په وږمو کې

دا د چاغېږې ته ورغلم چې ځان مې

راته ورک شو دیو مست حسن جلوو کې

تمنا

داسمان انګړکې شي چې دې یوې بلې

ما دې خواته په خندا خندا در بلې

زه دستا او ته د شپې غېږکې اوده یې

زما هر خواهش ته وایې : بلې بلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول ته

درنه زارشم سر راپورته کړه یو ځلې
په اشناجامو کې ورک یې ستا پیغام کړو

په اسانه په کې ساو یستل محال دی
هومره تنګ یې ستا هغه پراخ نظام کړو

غلیم ته

دبستان کې دایشیا چې زه استا د وم
تالوستله هغه وخت کې سیپاره

مخ دې تورشه اوس زما د سر دعوه کړې
ته او خدای نر په همدغه قواره!

(c) ketabton.com: The Digital Library

التجاء

که داغواړې چې هرڅه نه بې پروا شم

مادمینې محبت په لاړولوندکړه

که به نه ګورم پرې حق او حقیقت ته

ما په هسې بې نظروسترګوړوندکړه

انتخاب

په شنو ستړو د سپین غره کې چې آبشاردی

دهغې په غاړه وی له ماشوم توبه

لیونی روح مې یوازې وې هرڅه نه

بې له مینې، ازادی او نسکلیتوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوب کې

د سرو ګلو دېوتل په منځ کې دواړه

غېږ په غېږ وو خوله په خوله غاړه په غاړه

ونسیم دې ثناخوان په ګونګه ژبه

او سپوږمۍ وه په تعظیم غاړه په غاړه

په خیال کې

د سپوږمۍ دېلوشو د سورې لاندې

په مکیز مکیز موسکې شي راسره خاندې

تسلي دې په خاموشو کتو راکړه

دواړه شونډې دې په مینه کړې راوړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

د هاتي غوږ کې اوده يې بې انصافه
خلک کړې د اسمان په کنارو کې

ته لا وايې الف بې د تربګنيو
د نفاق او جهالت په سيپارو کې

شکوه

دې دنيا کې چې هر څه زمونږ نه دی
واک د بل ژبه د بل او کار د بل دی

مال زمونږه ملک زمونږه خواري مونږ کړو
عيش د بل عشرت د بل اختيار د بل دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه

دا سپوږمۍ په سپينو وريځو کې ښکاريږي
چې رنګې رنګې په مخ يې راخوره ده
که سپين مخ دې ديو سپين نقاب نه لاندې
د سپوږمۍ او د نمر پورې مسخره ده؟!

تود غېږ

د دنيا له کير و داره و م ستومانه
زه بېغمه وي ورم چاله دې جهانه؟
دا تود غېږه د چا وه چا په مينه
دا پاسته لا سونه کړه چا پېر زمانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشوم توب

څه وړې وړې چې دلیونتوب دی
چې شباب کې یو طوفان ورنه جوړېږي
یو صورت دیوې شوره بیخودی دی
سرشاري او بېغمي کې چې موسکېږي

شباب

لیونی غوندې یو خوب دی بې تعبیره
اضطراب دی او که تندر په سکون دی
په مستی پکې غورځنګ کړي په موجونو
آ طوفان د بیخودی او د جنون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بینایي

راسره وي سترګي دواړه پرده پوښي
چي یې نه لیده که هرڅومره به وا شوي

داچي اوس په پټو سترګو هم لیدل کړي
ستا په مینه کي قسم دی چي بینا شوي

فریاد

داتومبي مي چي اغزي د زړه په سترګو
کوم بي رحمه کوم ظالم اوکوم صیاد دی

چي آسمان په ظالمانو نه رالــــوېږي
معلومیږي بي تاثیره مي فــــریاد دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ضمیر اواز

مخ د تورو وریځو نه راووزمه بربښنا یمه
خاندمه ، ځلیږمه ، بې خرې سپین سبا یمه
زه د تحیر د زړه تیارې لره رڼا یمه
اوسم په سینه کې د زړه غوږ سره اشنا یمه
راځمه په جذبوشې طبیعت نو زه پیدا یمه
عمق د فطرت د زړه نه دې د نیا ته راشمه
پروت یم په سینه کې د امید او دارمان په شان
زه تورته د صدق یم ، بې ریا یم د وجدان په شان
پاک چې وي د وریځو نه د هغه شین آسمان په شان
برق یم د یقین غورندې او نه یم د گمان په شان
غږ په گوا ها نو کوم هاتفي آواز غورندې
لاولړم د غیب سره موجود یم دیو راز غورندې
پاکه تکه سپینه صیقل شوی آئینه یمه
سیند د صراحت کې لا هو شوی سفینه یمه
بام د مراد و نوته په لنده لار زینه یمه
تږو لارو ته د چولي د منځ چینه یمه

اخلم الهامونه له قدسيانو له ملکه ځنې
چه زه لم د پتنګه غونډې د شمعې د محفله ځنې
نه د زړه پردو کې د احساس غونډې لوېږمه
تا ته ستر ګوره او وره که غونډې ځلېږمه
زړه چې روند او کوڼ شي نو بيا هيڅ نه معلومېږمه
څه تدبير خونېم چې تېږوزم خطا کېږمه
ځانله چې وجدان شي قيمتي دی مصلحت زما
نه کوري ظاهري قوانين د شريعت زمــا
وران يم ارتجاع سره، دغه د نه نفرت کــوم
پاکه مې القاء ده د بشمنې د حيا نت کــوم
پاکې يې سا تم د آرزو ګانو حفاظت کــوم
زه ناري انسان ته د وحدت د امنيت کــوم
نه منم ظلم، رحم! رحم دی آواز زمــا
لار د زړه پرده کې کړي آهنګ د بشکلي ساز زما
غواړمه انسان نه چې د درد وغم اشنا دې وي
زه غلامي نه منم آزاده دا دنيا دې وي
بدې مې تياره شي رڼا يې د سپين سبا دې وي
محو دې رجعت شي که څه وي نو ارتقا دې وي
هره کالبود د ژوند له نوي ساه د حرکت غواړم
تېر دا فسانو نه يم د نوي ژوند نهضت غواړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند د شرف غواړم د ښېګڼو طرفداريمه

خوب نه یم عادت نه دی د شپې ورځې بیداریمه

نه یم په تقلید کې هوا خواه د ابتکاریمه

ایکې د وجدان سره روان په یوه لاریمه

سوزم خوشحالېږمه پر قیېزمه د سیند په شان

نور و پېته نشته خو احساس مې وي د خوند په شان

باد د حوادثو نه د ژوند بېړۍ پنا بیایم

تا ته د نن درس کې نوی فکر د سبا بنایم

تا د حال په ژبه، تحوله، په رښتیا ستایم

زه د شلم عصر د انسان په نامه دا وایم

تېرشه دا تومه خوږ جهان د امنیت کره ساز

بېرته کره د زړه غوږ بوته، واوره د ضمیر آواز».

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه معنی ؟

دومره فریب په سپین څادر د قلندر څه معنی
په نوي عصر کې د دې ژاړه دفتر څه معنی

که مفکوره د خیرخواهی وي په مغزو کې د چا
نو امتیاز د سپین او تور د لړاو بر څه معنی

د زړه انګر چې کړي جلوې د پاکې مینې رڼا
د اسې دنیا کې تظاهر د نمر قمر څه معنی

کوم استعداد چې تا پخپله خاورو لاندې کړلو
بیا د هغې پسې د ځان ځنې سفر څه معنی

خدای چې بینا سترګې درکړې دي او دید شته پکې
بیا غوږ ځېدل نو له کرښکه له کمر څه معنی

په لوڅو پښو خو د آشنا سره د شپې په غېږ کې
چې زه مو ړنېږم سپینې سترګې د سحر څه معنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژیړ ګل!

«ته چې هسې ښايسته يې ژيړ ګله
ځکه تا په ځان شيدا کړله بلبله» (۱)

ستا د بوی نښې په باغ پيره داري کړي
دلته نه راځي خودي له دي کبله

کومه غوټه دې دمينې ورايله کړه
سرګوشي دې چې بلبل سره کوله؟

دادې رنګ دکوم مين د مخ اخيستی
چې دژوندپانه دې دومره ژيړه شوله؟

دلبري کړي دبيدلو په جامه کې
دا دې څه پرده په مخ وغوړوله

اوريده مې چې تاوې په ګونګه ژبه:
سترګې ووينځه ليلی له تغافله

ګوره تېر ويستې ظاهر دسر وګلونو
خساره دې سراسر وکړه کاکله

شاوخوا درنه چاپېره ګلان سره دي
ته يې ژيړ دمسافر وغوندې څله؟

نه پوهېږم چې ددې باغيچې ګل يې
که زما غوندې راغلی له کابله

(۱) خوشال بابا

حديقة الاندلس-قاهره
داپريل ٤ - ١٣٥٣

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند سبق

څه په سر پېژوندون او په امان د تحول ځني
کلکه تربګني چې د فلک ورسره نه وي

ځان دې بجهز کړي په قوت باندې که ژوند غواړي
نه دې ځي مور چې له چې توپک ورسره نه وي

دلته دې زمونږ په خانانو ملکا نوکسي
داسې سرې کوم دی چې کوتک ورسره نه وي

خلاص به بېګناه بندي د فکر کړي زمونږ ملا
خو که زولني د وهم وشک ورسره نه وي

لاره به خطا تیار و کوڅو کې فلسفي نه شي
کله چې ملګري ایمان کلک ورسره نه وي

زه به د ساقي پیالې ته هیڅکله نژدې نه شم
ستا د خوږو شونډو جام چې ډک ورسره نه وي

پاتې به بېخونده دیاری منډې رامنډې شي
ستا نه کله کله چې سترګک ورسره نه وي

اور په ژوندون پورې کړه چې نه وي آزادي پکې
ورکه شاعري کړه چې مسلک ورسره نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګین سحر

د قدرت نه آواز راغی — اوبخ بدل شو د ژوندون
بیا د دهر سرنامه شوه — یو رنګین غوندې مضمون
د فطرت د تندي کربنې — کړي تفسیر دیو جنون
د ګلشن خرام ته شوق کړي — د زړه طفل ته لمسون
د غوټۍ په غوږ کې ووې — بیا نغمې د سبا وون:
سترګې پرانیزه بهار شو — یو منوم مرګ دی د سکون
پسرلی په پیرکې را وړو — ګردشو نو د ګردون
بیا بلبل او ګل پېښې کړي — د لیلی او د مجنون
د شاعر طبعې کړو پورته — سر د فکر له زنګون
حسن او مینې ته پرې اېښی — ځای د عقل افلاطون

د قدرت کوتر سکوند لی، په مستۍ کې طبیعت دی
د جذباتو محشر جوړ دی، د رنګونو قیامت دی

د ګلشن په زرغونو کې — ګل په لاس پیاله نیولې
د نکهت له میوو ډکه — د مستۍ په بوی لړلې
وارخطا غوټۍ غوربږي — له خوب کې بوکنیدلې

بیا د ښکلو زلفې څنښې ‌ ‌ ‌ په کلو ښو دې شولې
نرګس تیتې سترګې ناست و ‌ ‌ ‌ چې بوسې یې ورکولې
داچې پېغلې غوټۍ خاندي ‌ ‌ ‌ خوښبادې تښتولې
د شبنم قطرې نسیم ته ‌ ‌ ‌ لکه طفل نازولې
د غوټۍ په ګهواره کې ‌ ‌ ‌ په نازنازیې زنګولې
د جمال د جوړې شوخو ‌ ‌ ‌ په احساس لوبې کولې
قافلې د رنګ او بوی وې ‌ ‌ ‌ چې تالا والا کېدلې

د سینې د سیند په غېږ کې، اوږخ بدل کړوار مانونو
د احساس کښتې لاهو شوه، د مستۍ په طوفانونو

د امید ماشوم خلمی شو ‌ ‌ ‌ تمه یې وشوله د ځانه
مشاطه د جمال راغله ‌ ‌ ‌ ناوې جوړه شوه د نیا نه
پیغامونه د رید ی وو ‌ ‌ ‌ پیالې وغوړېږ زمانه
بیا د هوش متاع ورکېږي ‌ ‌ ‌ د عقلونو له دوکانه
معشوقې د سرو ګلونو ‌ ‌ ‌ سجدې غوړېږي د بورانه
ښا پیرو د حسن جوړ کړو ‌ ‌ ‌ یو ارم له دې جهانه
د ونو مونږ د وزې خېږي ‌ ‌ ‌ د باغونو د فضا نه
غوړېږي زلفو له ګلونه ‌ ‌ ‌ مستې پېغلې له باغوانه
د افق نه سحر ووې ‌ ‌ ‌ مبارک دې شه انسانه

د نسیم د ساز پر دوکې، کائنات چې نغمه بار شو
د بلبلو ترانو کې، پیغامونه د بهار شو

مرور چې ووتړاو سه ‌ ‌ ‌ پخلا کېږي ارمانونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شبنم په ړنړاو بنګو ... ګلو وږمېځل مخونه

راته ښکاري چې سيالي کړي ... اننګو سره ګلونه

خوشالۍ شوی سره پټولې ... پراري شولو غمونه

بيا سواره کړه مطربانو ... ګلشنونو کې سازونه

پېغلې پېغلې ګلرخانې ... ورته اچوي لاسونه

سوز و ساز يې سره ګډ کړو ... پسرلي کړې څه کارونه

د ګلشن حرم کې بل دی ... د سرو ګلو چراغونه

د ګلزار په لوری درومي ... ګلالۍ ملالۍ نجونه

بې منته شو حلموته ... د پېغو د ښېدنونه

عکس يې اخيستو د ګلو، رنګين شوي مې نظرونه

رنګارنګې رنګينۍ وې، يو عجيب «رنګين سحر» و

●○●

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځلموترانه

لکه نسیم دباغ ګلونوته پیغام دی زمونږ
هدف دکار او د خدمت وطن اوقام دی زمونږ
مونږه افغان ته یوقوي ملي وحدت جوړوو
دتفرقې دا امتیاز په کور قیامت جوړوو
وراني ویجاړې دوطن پخپل همت جوړوو
عدل انصاف اومساوات روح د نظام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ ګلونوته پیغام دی زمونږ

مونږه په دین په ملیت باندې خپل سر ورکوو
دجفا غشو له سنګر غوندې ټټر ورکوو
واړه افغان ته د نهضت نوی خبر ورکوو
عقیده پاکه پاک ایمان په پاک اسلام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ ګلونوته پیغام دی زمونږ

مونږه تعمیم دمعارف پخپل وطن کې غواړو
نوی آهنګ دنوی ژوند پخپل چمن کې غواړو
د شمن دحق اوحریت سر په کفن کې غواړو
خدمت دقام ته چې ولاړوي پرې سلام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ ګلونوته پیغام دی زمونږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطن نه بد بد رواجونه رسومات ورکوو
رنځونه ولېږي، بې علمي او خرافات ورکوو
دکار د منځ منځ نه بېځایه سکنات ورکوو

بنا پر حسن اعتماد باندې مرام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ گلونو ته پیغام دی زمونږ

ظلم، رشوت، تملق دروغ او خیانت نه منو
غواړو په زړه کې درد او رحم، قساوت نه منو
سره همدرد یو بې دردي په رسمیت نه منو

ملا عالم مخلص خادم ته احترام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ گلونو ته پیغام دی زمونږ

مونږ په ایشیا کې یو مسعود افغانستان غواړو
مونږ حکومت او حاکمیت د پاک قرآن غواړو
اباد په صلح و امنیت باندې جهان غواړو

ټینګ د سنجش فکر و تدبیر په لاس زمام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ گلونو ته پیغام دی زمونږ

ملي مفاد په شخصیاتو مقدم دی مونږ ته
حکم د دین - عالم او مشر محترم دی مونږ ته
دفع د ظلم په بل ظلم هم ستم دی مونږ ته

د قوم خادم چې وي هغه ځلمی امام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ گلونو ته پیغام دی زمونږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

PROPERTY ACKU

فرهنګ جهاد

«فرهنګ جهاد» د افغانستان د ژغورنده، آزادي بښونکي بر میال اسلامي غورځنګ د فکري او عقیدتي اصیلو کرښو په پام کې نیولو سره د کرد ومجاهدو لیکوالو، محققینو او شاعرانو د جهادي آثارو خپرولو ته چمتو دی - په تېرو د هغو لیکوالو آثارو ته چې په بهرنیو لیرو هېوادونو کې د مهاجرت ژوند تېروي او هلته د خپراوي چارې ستونزمنې او له مالي اړخه د زیات لګښت غوښتونکي دي.

څرنګه چې زموږ سترا اسلامي غوځښت له حساس او نازک دور څخه تېرېږي «فرهنګ جهاد» په نظر کې لري چې د دغو لیکوالو او ادب پوهانو د مرستې او لارښوونې له لارې په نژدې راتلونکې کې یوه موقوته ادبي خپرونه هم نشر کاندي.

فرهنګ جهاد د هر متعهد مجاهد لیکوال د آثارو د خپراوي په اړه د دوی د فرمایش مطابق د هغوی په خدمت کې دی او بیله مالي لګښت څخه د خپراوي ټول تکالیف په خپله غاړه اخلي، ځکه چې فرهنګ جهاد له مالي تنګسې سره مخ او له هیڅ لوري مرسته نه ده ورسره شوې ځکه خو به د راتلونکي لیکوال یوازې د چاپ لګښت ځینې اداکوي.

فرهنګ جهاد د هېواد د زړو ارځښتناکو آثارو او اسناد و ساتنه او تکثیر هم په نظر کې لري او هر هغه اثر چې زموږ له جهادي پالیسي سره اړخ لګوي او ضرورت یې محسوسېږي تکثیروي.

هیله ده د تکثیر لو بیا خپرېدنګ له پاره د دغه ډول ارځښتناکه آثارو په استنادسره قدرمن هېوادوال او فرهنګیالان له فرهنګ جهاد سره مرسته وکړي.

له کرد و متعهدو ورونو، لیکوالو او پوهانو څخه هیله کوو چې پخپلو معنوي او مالي مرستو او لوړ بینو سره د فرهنګ جهاد د پرمختیا او بیا ورتیا لار آواره او د جهادي ادب د بډاینې او ساتنې په لار کې خپل مسؤولیت او رسالت ترسره کاندي.

فرهنګ جهاد د دغو آثارو د چاپ‌ولو تکل کړی:

۱ـ دخوځښت د مؤسس لوی استاد پوهاند غلام محمد نیازي دخپرو شویو مقالو مجموعه
۲ـ وینه په قلم کې ـ د مجاهدو لیکوالو او ویناوالو تذکره.
۳ـ جهادي فتواګانې
۴ـ اسناد تاریخی افغانستان
۵ـ پیغام ـ د محمد موسی شفیق د شعرونو د مناجاتونو برخه
۶ـ مجموعه مقالات مرحوم محمد کاظم شارقی
۷ـ افغان باقی کهسار باقی ـ د جهاد په اړه د پاکستان دارد و ژبو انصارو ویناوالو د ـ
شعرونو مجموعه
۸ـ د عبدالهادي هدایت د مقالو مجموعه
۹ـ معرفی جراید و مجلات جهاد افغانستان
۱۰ـ د کهیخ د اسلامي جریدې د دوو کلونو کلکسیونونه
۱۱ـ به یاد سخنور سخن آفرین سترګ استاد خلیلی
۱۲ـ تعصب او د هغه اغیزه
۱۳ـ داستانونه او ولسونه ـ د جهاد په اړه د بهرنیو لیکوالو یادداشتونه
۱۴ـ مجموعه مقالات الحاج مولوی عبدالرب احدی وردګ
۱۵ـ منزلونه او منزلونه ـ د اشعارو مجموعه
۱۶ـ دوینو نخښې ـ د جهادی خاطرو مجموعه
۱۷ـ کارتون ها سخن میګویند د مقاومت په اړه د خپرو شویو کارتونونو البوم
۱۸ـ تاریخچه نهضت اسلامي افغانستان ـ
دو شعر شیدا

داده یو څو درانه هیوادوال به له فرهنګ جهاد څخه خپلې مرستې نه سپموي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

B
1.231
SHA
2721

دژوندون میړه او بزده ده ستړي کیږي
ګوټ دشونډو دشربت درسره واخله
دوصال ډیوه به مړه وي مونږ به نه یو
دا یه یاد دمحبت درسره واخله

شفیق

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library